

Sygn. akt III AUa 1550/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz (spr.) SSA Barbara Mazur
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 r. w Gdańsku

sprawy H. S. (1)

z udziałem zainteresowanego J. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ubezpieczenie społeczne rolników

na skutek apelacji H. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lipca 2015 r., sygn. akt IV U 1510/14

oddala apelację.

SSA Barbara Mazur SSA Alicja Podlewska SSA Grażyna Horbulewicz

Sygn. akt III AUa 1550/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2014 r., Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresach: od dnia 1 października 2006 r. do dnia 11 listopada 2006 r.; od dnia 12 marca 2010 r. do dnia 30 listopada 2010 r. oraz od dnia 24 czerwca 2013 r., stwierdzając jednocześnie ustanie obowiązku opłacania składek od wymienionych dni.

H. S. (1), reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zaskarżyła powyższą decyzję w całości zarzucając jej:

- naruszenie art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej poprzez błędne ich zastosowanie i przyjęcie, iż rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w dniu wpisu do (...) i w tej dacie ustało ubezpieczenie społeczne rolników, albowiem nie była objęta z mocy ustawy ubezpieczeniem społecznym rolników nieprzerwanie przez okres trzech lat przed rozpoczęciem działalności gospodarczej; ubezpieczona wskazała, iż faktyczne prowadzenie zarejestrowanej 24 czerwca 2013 r. działalności gospodarczej rozpoczęła dopiero we wrześniu 2013 r., kiedy to wykonała pierwsze czynności, zaś pierwsze przychody uzyskała w październiku 2013 r.

- błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść decyzji, polegający na przyjęciu, że ubezpieczona w okresach od 12 marca 2010 r. do 2 sierpnia 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r. była zatrudniona na podstawie umowy zlecenie w (...) Sp. z o.o. i podlegała z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, podczas gdy okres faktycznego wykonywania pracy przypadał od 12 marca 2010 r., najdalej do 31 sierpnia 2010 r., za który wypłacono wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Mając na uwadze powyższe ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie od dnia 1 września 2010 r. do chwili obecnej oraz orzeczenie o kosztach procesu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Decyzją z dnia 7 października 2014 r., Prezes KRUS stwierdził poleganie H. S. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r. Jednocześnie organ rentowy określił wysokość składek przypadających za ten okres oraz stwierdził, iż zobowiązanymi do ich zapłaty są H. S. (1) i J. S.. Organ rentowy wskazał, iż uwzględniając argumentację ubezpieczoną zawartą w odwołaniu od decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r., uznał za udowodnione, że w okresie objętym decyzją, mimo zawartej umowy zlecenia, nie wykonywała żadnej pracy na rzecz zleceniodawcy, a tym samym winna podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników.

H. S. (1) zaskarżyła również powyższą decyzję w całości, wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie od dnia 1 września 2010 r. do chwili obecnej oraz orzeczenie o kosztach procesu. Ubezpieczona ponowiła zarzut naruszenia art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w kształcie i z argumentacją jak w odwołaniu od decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r. Dodatkowo ubezpieczona podniosła zarzut naruszenia art. 477⁹ § 2 k.p.c. poprzez jego nieuprawnione niezastosowanie skutkujące jedynie częściową zmianą skarżonej decyzji, podczas gdy przedmiotowy przepis dopuszcza możliwość zmiany lub uchylenia skarżonej decyzji wyłącznie w całości. W ocenie ubezpieczoną organ rentowy naruszył również art. 4 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie w punkcie III decyzji, iż małżonek ubezpieczony jest zobowiązany do opłacenia za nią składek, podczas gdy składki na ubezpieczenia za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik, czyli ubezpieczona.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Toruniu na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygnaturze akt IV U 1510/14 ze sprawą o sygnaturze akt IV U 1947/14 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz postanowił prowadzić dalej sprawę pod wspólnym numerem IV U 1510/14.

Zainteresowany J. S., w piśmie procesowym z dnia 5 lutego 2015 r. opowiedział się po stronie ubezpieczony, wyjaśniając jednocześnie, iż nigdy nie pozostawał w rolniczym ubezpieczeniu społecznym, zaś od 2008 r. pobiera emeryturę powszechną.

Pismem procesowym z dnia 15 kwietnia 2015 r. pełnomocnik ubezpieczony zmodyfikował roszczenie, wnosząc o zmianę zaskarżonych decyzji w ten sposób, iż H. S. (1) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 4 sierpnia 2003 r. do chwili obecnej oraz że rozpoczynając od dnia 24 czerwca 2013 r. pozarolniczą działalność gospodarczą

ubezpieczona nadal spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W piśmie wskazano, iż decyzją z dnia 27 czerwca 2013 r. stwierdzono podleganie przez ubezpieczoną ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 4 sierpnia 2003 r. oraz spełnienie warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu od 24 czerwca 2013 r. w związku z rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej. Powołana decyzja nigdy nie została zmieniona ani uchylona i jako ostateczna funkcjonuje w obrocie prawnym, a tym samym aktualnie skarżone decyzje należy uznać za nieważne w myśl art. 156 § 1 pkt 3 k.p.a. Jednocześnie pełnomocnik wniósł o umorzenie postępowania wobec zainteresowanego z uwagi na brak po jego stronie legitymacji procesowej oraz o zasądzenie od Prezesa KRUS na rzecz zainteresowanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

I. Umorzył postępowanie w przedmiocie odwołania od decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r. w zakresie uwzględnionym decyzją z dnia 7 października 2014 r.,

II. Zmienił decyzję z dnia 21 sierpnia 2014 r. o tyle, iż stwierdził, że ubezpieczenie społeczne rolników H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego dla ubezpieczonej ustalo w okresie od dnia 12 sierpnia 2013 r.,

III. Zmienił decyzję z dnia 7 października 2014 r. o tyle, iż stwierdził, że J. S. nie jest obowiązany do opłacenia składek za H. S. (1).

IV. Oddalił odwołania w pozostałym zakresie.

V. Żądanie objęcia H. S. (1) ubezpieczeniem społecznym rolników po dniu 7 października 2014 r. przekazał do rozpoznania Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w O..

VI. Zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału w O. na rzecz H. S. (1) 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

VII. Zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału w O. na rzecz J. S. 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, że H. S. (2) w dniu 3 lipca 2003 r. nabyła w drodze darowizny niezabudowane nieruchomości rolne o powierzchni ponad 1 ha przeliczeniowego. W momencie nabycia ubezpieczona prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, którą zlikwidowała z dniem 4 lipca 2003 r. We wskazanym okresie, mąż ubezpieczonej, J. S., pozostawał w stosunku pracy z Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia w T. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu w powszechnym systemie ubezpieczeń.

W konsekwencji powyższego, pozwany decyzją z dnia 29 sierpnia 2003 r. stwierdził podleganie ubezpieczeniom społecznym H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 4 lipca 2003 r., jako rolnika i określił wysokość składek, stwierdzając jednocześnie, iż zobowiązanymi do ich zapłaty są H. S. (1) i J. S..

J. S. pozostawał w stosunku pracy do 30 września 2008 r. Z dniem 1 września 2008 r. nabył uprawnienia emerytalne z powszechnego systemu ubezpieczeń.

W okresie prowadzenia przez ubezpieczoną gospodarstwa rolnego (...) nigdy nie spełniał przesłanek do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników. Nigdy też nie pomagał żonie w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, nie podejmował decyzji związanych z tym gospodarstwem, świadcząc jedynie okresową pomoc podczas żniw. Zainteresowany nie prowadził również gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z gospodarstwem rolnym; przez wiele lat mieszkał w A., a od dwóch lat w T..

Ubezpieczona - jak ustalił Sąd - po rozpoczęciu prowadzenia działalności rolniczej kilkakrotnie wykazywała się pozarolniczą aktywnością zawodową.

W okresie od 18 września 2006 r. do 11 listopada 2006 r. pozostawała w stosunku pracy z (...)Brygada S., od 15 stycznia 2008 r. do 1 lutego 2008 r. z (...) s.c. J. P. & M. P., zaś od 3 sierpnia 2010 r. do 31 sierpnia 2010 r. w stosunku pracy z (...) S.A. Kolejno, od 1 maja 2007 r. do 29 czerwca 2007 r. wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) T. D.. W 2010 r. ubezpieczona była również związana umową zlecenia – pośrednictwa z (...) S.A. w B. i z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od 12 marca 2010 r. do 2 sierpnia 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r. Faktycznie umowa trwała do sierpnia 2010 r., za który to miesiąc ubezpieczona otrzymała ostatnie wynagrodzenie. Od 19 listopada 2009 r. do 14 lipca 2014 r. ubezpieczona była związana umową zlecenia z (...) S.A. we W., której przedmiotem była sprzedaż usług w postaci świadczenia pomocy osobom poszkodowanym w dochodzeniu roszczeń od zakładów ubezpieczeń z tytułu umów ubezpieczenia powstałych w związku ze zdarzeniami wypadkowym klienta. Ubezpieczona w okresie trwania umowy nie podpisała jednak żadnej umowy, a w konsekwencji nie otrzymała także wynagrodzenia.

Ubezpieczona nie poinformowała KRUS o żadnym z powyższych tytułów do ubezpieczenia w powszechnym systemie ubezpieczeń.

W dniu 24 czerwca 2013 r. ubezpieczona złożyła wniosek o wpis działalności gospodarczej pod firmą (...) w przedmiocie niespecjalistycznego sprzątnięcia budynków i obiektów przemysłowych (81.21.Z). Jako datę rozpoczęcia prowadzenia działalności ubezpieczona wskazała dzień 24 czerwca 2013 r., o czym w dniu 25 czerwca 2013 r. poinformowała KRUS.

Organ rentowy, decyzją z dnia 27 czerwca 2013 r. stwierdził spełnienie przez ubezpieczoną warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników po podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej zgodnie z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wraz z wynikającym z tego jednoczesnym obowiązkiem opłacania składek w podwójnej wysokości od czerwca 2013 r.

W międzyczasie, pismem z dnia 26 czerwca 2013 r., KRUS zwrócił się do ZUS o podanie okresów podlegania ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz okresów podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu i wszystkich tytułów do opłacania składek przez ubezpieczoną.

W odpowiedzi ZUS, pismem z dnia 29 sierpnia 2013 r. poinformował KRUS, iż ubezpieczona w określonym okresie podlegała ubezpieczeniom społecznym oraz zdrowotnemu od 18 września 2006 r. do 11 listopada 2006 r. z tytułu zatrudnienia w (...) B. S. z siedzibą w Wielkiej N., od 1 maja 2007 r. do 29 czerwca 2007 r. z tytułu wykonywania umowy zlecenia w (...) T. D. z siedzibą w T., od 19 listopada 2009 r. z tytułu wykonywania umowy zlecenia w (...) S.A. we W. (brak wyrejestrowania z ubezpieczeń), od 12 marca 2010 r. do 30 listopada 2010 r. z tytułu wykonywania umowy zlecenia w (...) S.A. w B. oraz od 3 sierpnia 2010 r. do 31 sierpnia 2010 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

O powyższym KRUS pismem z dnia 28 maja 2014 r. poinformował ubezpieczoną, informując jednocześnie o wszczęciu postępowania administracyjnego.

W efekcie organ rentowy wydał w dniu 21 sierpnia 2014 r. zaskarżoną decyzję, stwierdzając ustalenie ubezpieczenia społecznego rolników H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresach od dnia 1 października 2006 r. do dnia 11 listopada 2006 r. od dnia 12 marca 2010 r. do dnia 30 listopada 2010 r. i od dnia 24 czerwca 2013 r. z jednoczesnym ustaniem obowiązku opłacania składek w w/wym. okresach.

Kolejną decyzją z dnia 7 października 2014 r. pozwany stwierdził podleganie H. S. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz

emerytalno-rentowego od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r. Jednocześnie organ rentowy określił wysokość składek przypadających za ten okres oraz stwierdził, iż zobowiązanymi do ich zapłaty są H. S. (1) i J. S..

Wnioskodawczyni jeszcze przed zarejestrowaniem działalności gospodarczej poszukiwała potencjalnych klientów wśród przedsiębiorstw, instytucji i wspólnot mieszkaniowych. Po rozpoczęciu działalności, mimo skierowania głównej uwagi na trwające wówczas żniwa, ubezpieczona była w gotowości do prowadzenia działalności i oczekiwała na kontakt od potencjalnych kontrahentów. Pierwszym z nich był zarządca Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w (...) s.c., z którym w dniu 12 sierpnia 2013 r. podpisała umowę na wykonywanie usług sprzątania z datą rozpoczęcia jej wykonywania od 1 września 2013 r. We wrześniu 2013 r. ubezpieczona pozyskała kolejnego kontrahenta w postaci Spółdzielni Mieszkaniowej (...), na rzecz której wykonuje usługi sprzątania od października 2013 r. Pierwsze przychody z tytułu prowadzenia działalności ubezpieczona uzyskała w październiku 2013 r., natomiast we wrześniu poniosła koszty zakupu środków niezbędnych do wykonywania usług.

Ubezpieczona w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą.

H. S. (1) świadczy usługi sprzątające dla Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w T. od 1 września 2013 r. na podstawie umowy z dnia 12 sierpnia 2013 r. Oferta na usługi była składana w formie ustnej.

Dokonując ustaleń faktycznych, Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem były one jasne, pełne, rzetelne, a nadto żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała ich autentyczności i mocy dowodowej. Sąd jednocześnie nie znalazł podstaw do pominięcia żadnego z dokumentów przedłożonych przez strony, co dotyczyło również oryginału pisma Biura (...) s.c. z dnia 25 listopada 2014 r., a liczne próby podejmowane przez pełnomocnika ubezpieczonej zmierzające do wykluczenia go z materiału dowodowego, jako zdobytego „nielegalnie” należało uznać za nieskuteczne.

Ustalenia stanu faktycznego poczyniono również na podstawie dowodu z przesłuchania H. S. (1) oraz J. S.. Sąd zaznaczył, że nie miał podstaw do kwestionowania zeznań zainteresowanego na okoliczność własnej sytuacji ubezpieczeniowej, co znajdowało potwierdzenie w dokumentacji sprawy, jak i w braku faktycznego zaangażowania w zarządzanie prowadzonym przez żonę gospodarstwem rolnym.

Za ogólnie wiarygodne Sąd uznał zeznania H. S. (1), albowiem w sposób spójny z dokumentacją sprawy przedstawiła ona okoliczności związane z nabyciem i prowadzeniem gospodarstwa rolnego, jak również okoliczności związane ze zgłoszeniem rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

Za budzące wątpliwości w zakresie zgodności z logiką i zasadami skutecznego prowadzenia działalności gospodarczej Sąd uznał zeznania ubezpieczonej w zakresie, w jakim twierdziła ona, iż wszystkie czynności zmierzające do pozyskania klientów przeprowadziła przed zarejestrowaniem działalności, a po tej dacie nie szukała klientów, ani nie wykonywała innych czynności marketingowych. Oczywistym celem założenia działalności gospodarczej, który podaje również sama ubezpieczona, jest cel zarobkowy, a nie założenie działalności samo w sobie, co pociąga za sobą określone koszty. Ubezpieczona fakt rozpoczęcia prowadzenia działalności niezwłocznie zgłosiła do KRUS i – zgodnie z decyzją z dnia 27 czerwca 2013 r. – od czerwca 2013 r. była zobowiązana do opłacania podwójnej składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Analizując powyższą kwestię, Sąd zwrócił uwagę na brak konsekwencji ubezpieczonej, która bez sprzeciwu zaakceptowała decyzję z 27 czerwca 2013 r., którą została obciążona ciężarami z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od miesiąca jej zgłoszenia, a kwestionuje opierając się na tożsamo ocenianym zdarzeniu (rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej od 24 czerwca 2013 r.) decyzję z 21 sierpnia 2014 r. podnosząc, iż zarejestrowanej wówczas działalności faktycznie do września 2013 r. nie prowadziła. W ocenie Sądu nie ulegało wątpliwości, iż zeznania ubezpieczonej w tym przedmiocie, jak i jej ogólna postawa procesowa były ukierunkowane wyłącznie obroną linią procesową, co nakazywało ocenę ich wiarygodności w konfrontacji z uznanym za wiarygodny innym materiałem dowodowym.

Ubezpieczona ostatecznie nie zaprzeczyła, iż w dniu 12 sierpnia 2013 r. zawarła umowę w powyższych okolicznościach, pierwotnie powołując się jednakże na niepamięć w tym zakresie, co zważywszy, iż przedmiotowa okoliczność stanowiła główny przedmiot sporu, negatywnie świadczy o skarżącej, wpisując się w powyższą postawę procesową.

Ubezpieczona przyznała także, iż zgadza się z przyjętymi przez organ rentowy okresami zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i zlecenia, potwierdzonymi stosowną dokumentacją.

Przystępując do analizy zasadności wywiedzionych przez wnioskodawczynię odwołań, Sąd I instancji w pierwszej kolejności zważył, iż ubezpieczona zaskarżyła dwie decyzje: z dnia 21 sierpnia 2014 r. i z dnia 7 października 2014 r., przy czym druga z nich uwzględniała częściowo żądanie ubezpieczonej ustalając, iż w okresie pierwotnie wykluczonym w decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r., tj. od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r., ubezpieczona podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy. Powyższe – na gruncie niniejszego postępowania odwoławczego, obligowało Sąd na art. 477¹³ § 1 k.p.c., do umorzenia postępowania w tym zakresie, o czym orzeczono, jak w punkcie I wyroku.

Za błędny Sąd Okręgowy uznał skierowany przeciwko powyższej decyzji (z dnia 7 października 2014 r.) zarzut naruszenia art. 477⁹ § 2 k.p.c., albowiem organ rentowy nie mógł naruszyć przepisów postępowania cywilnego, których nie stosuje. Postępowaniem przed organem rentowym, o czym winien wiedzieć fachowy pełnomocnik, kierują przepisy kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisów szczególnych, w tym przypadku przepisy powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ustawa ta zaś w art. 39 ust. 4 zd. 1 stanowi natomiast, iż w razie zmiany stanu faktycznego lub stanu prawnego, na podstawie którego wydano decyzję o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu, wydaje się nową decyzję w tej sprawie. Organ rentowy, uzyskując od ubezpieczonej, poparte stosowną dokumentacją, wyjaśnienia na okoliczność aktualności tytułu do ubezpieczenia w powszechnym systemie ubezpieczeń, miał podstawy i prawo do wydania nowej decyzji, która nie musiała uwzględniać w całości złożonego odwołania.

Ubezpieczona, co bezsporne, zataiła przed organem rentowym fakt licznych zmian w jej sytuacji ubezpieczeniowej po objęciu od 4 lipca 2003 r. ubezpieczeniem społecznym rolników. Po ich ujawnieniu organ rentowy miał prawo i obowiązek ponownie ocenić sytuację ubezpieczeniową wnioskodawczyni na gruncie ubezpieczenia społecznego rolników, czemu dał wyraz w decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r. oraz 7 października 2013 r. tworząc w tym zakresie nową „rzeczywistość” w przedmiocie statusu ubezpieczeniowego skarżącej pozostającej w tym zakresie poza systemem ubezpieczenia społecznego rolników. Ubezpieczona okoliczności tych ostatecznie nie kwestionowała, co z kolei przekładało się na ocenę spełnienia przesłanek art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przekreślając w tym zakresie aktualność decyzji z dnia 27 czerwca 2013 r.

Ubezpieczona sporną działalność gospodarczą zarejestrowała w dniu 24 czerwca 2013 r., wskazując, iż przedmiotowa data jest jednocześnie datą rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej i choć faktem jest, że samo zarejestrowanie działalności gospodarczej nie jest równoznaczne z datą powstania obowiązku ubezpieczeniowego. To jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nakazywał - w ocenie Sądu Okręgowego - przyjąć, iż ubezpieczona zarejestrowaną w dniu 24 czerwca 2013 r. pozarolniczą działalność gospodarczą faktycznie prowadziła nie od września 2013 r., kiedy to podjęła pierwsze czynności usługowe skutkujące uzyskaniem przychodów, lecz co najmniej od 12 sierpnia 2013 r., kiedy to zawarła pierwszą umowę na wykonywanie usług z zarządcą Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w (...) s.c.

Mając na uwadze poczynione ustalenia, Sąd uznał, iż decyzja pozwanego z dnia 21 sierpnia 2014 r., w zakresie, w jakim dokonuje ona wyłączenia ubezpieczonej z ubezpieczenia społecznego rolników z uwagi na niespełnienie przesłanek z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników odpowiada prawu, z tym, że za prawidłową należy uznać datę od 12 sierpnia 2013 r., kiedy to ubezpieczona podjęła czynności przygotowawcze w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej, nie zaś samą datę rejestracji, tj. 24 czerwca 2013 r., która stanowi jedynie domniemanie rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, skuteczne obalone przez ubezpieczoną do dnia 12 sierpnia 2013 r. O powyższym, Sąd orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w II punkcie wyroku.

Jednocześnie, Sąd podkreślił, że we wskazanej dacie ubezpieczona nie legitymuje się wymaganym trzyletnim nieprzerwanym okresem pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników zgodnie z wymogami art. 5a ustawy. Aktualny okres nieprzerwanego ubezpieczenia należało bowiem liczyć od dnia 1 września 2010 r., tj. od daty „powrotu” przez ubezpieczoną do rolniczego systemu ubezpieczenia po zakończeniu wykonywania umowy zlecenia na rzecz (...) S.A. w B. i podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom z tego tytułu w powszechnym systemie ubezpieczeń, który do 12 sierpnia 2013 r., nie obejmuje wymaganych trzech lat ubezpieczenia - stąd odwołania w pozostałym zakresie podlegały oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w IV punkcie wyroku.

Wyjaśnić w tym kontekście należało również, co zdaje się budzić wątpliwości odwołującej i jej pełnomocnika, iż skarżone decyzje podlegały ocenie razem z decyzją z dnia 29 sierpnia 2003 r. stwierdzającą podleganie ubezpieczeniom społecznym H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 4 lipca 2003 r., jako rolnika. Decyzja ta zachowuje swoją aktualność w zakresie, w jakim decyzje z dnia 21 sierpnia 2014 r. i z dnia 7 października 2014 r. nie ingerują we wskazany w niej okres, tj. począwszy od 4 lipca 2003 r. do 30 września 2006 r., od 12 listopada 2006 r. do 11 marca 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 22 czerwca 2013 r. Powyższe zaś czyni bezprzedmiotowym ostatecznie sprecyzowane żądania odwołań w zakresie, w jakim dotyczą one ustalenia „podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 4 sierpnia 2003 r. do chwili obecnej”, albowiem podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników od 4 lipca 2003 r. jest przesądzone ostateczną i nie zmienioną w wyżej wymienionym zakresie decyzją organu rentowego. Z drugiej strony takie żądanie wykracza poza zakres niniejszego postępowania wyznaczonego zakresem skarżonych decyzji, a obejmujących okresy od 1 października 2006 r. do 11 listopada 2006 r., od 12 marca 2010 r. do 30 listopada 2010 r. i od 24 czerwca 2013 r. do dnia wydania decyzji, przy czym pierwszy z powołanych okresów nie został objęty zaskarżeniem.

Zakresem niniejszego postępowania odwoławczego objęta jest kwestia prawidłowości ustalenia statusu ubezpieczonej w okresie od 23 czerwca 2013 r., albowiem ubezpieczona ostatecznie nie kwestionowała wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach wykonywania umów o pracę i umów zlecenia w wymiarze, w jakim zostało to zmodyfikowane decyzją z dnia 7 października 2014 r. Dochodzenie ustalenia statusu ubezpieczeniowego skarżącej poza tymi okresami było niedopuszczalne. Natomiast w zakresie „do nadal”, prowadzenie postępowania wychodziło poza zakres dotychczasowych decyzji organu rentowego, obejmujących okres do dnia ich wydania i jako takie było nowym żądaniem, podlegającym przekazaniu do rozpoznania pozwanemu w trybie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., o czym orzeczono w V punkcie wyroku.

Odnosząc się do odwołania od decyzji z dnia 7 października 2014 r. w zakresie zasadności obciążenia obowiązkiem opłacania składek na ustalone przedmiotową decyzją również zainteresowanego J. S., należy uznać je za zasadne.

Sąd podkreślił, że nie sam status małżonka rolnika, a faktycznie wykonywane w jego ramach czynności, decydują o włączeniu go do ubezpieczenia społecznego rolników z wiążącymi się z tego tytułu obowiązkami, w tym w zakresie opłacania składek. Małżonek rolnika nie pracujący w gospodarstwie rolnym i nie uczestniczący ze współmałżonkiem w prowadzeniu gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z gospodarstwem rolnym nie podlega ustawowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników przewidzianemu w art. 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Gospodarstwo rolne - jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego - stanowiło własność ubezpieczonej, która samodzielnie nim zarządzała, zaś zainteresowany świadczył jedynie okazjonalną pomoc w okresie żniw, przy czym zważywszy na jego wiek (77 lat), trudno uznać, aby była to pomoc znacząca. Zainteresowany nigdy też nie mieszkał bezpośrednio na gospodarstwie, a w domu rodzinnym w A., obecnie zaś mieszka w T.. W momencie otrzymania przez ubezpieczoną gospodarstwa rolnego zainteresowany pozostawał w stosunku pracy i z tego tytułu podlegał powszechnemu systemowi ubezpieczeń, z którego w 2008 r. otrzymał aktualnie pobieraną emeryturę. Nigdy nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Organ rentowy okoliczności tych nie kwestionował ani nie wydał nigdy decyzji ustalającej taki status zainteresowanego.

Wywodzenie obowiązku zapłaty składek za małżonkę z art. 29 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.) Sąd uznał za błędne, w konsekwencji czego na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł, jak w punkcie III wyroku.

Odwołanie ubezpieczonej od decyzji z dnia 7 października 2014 r. w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu z tożsamyh względów, jak odnoszące się do decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 r. z uwagi na wspólność wniosków i zarzutów, o czym orzeczono w IV punkcie wyroku w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie VI wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w wysokości wskazanej w § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz. 490 ze zm.). Sąd nie zasądził zwrotu kosztów przejazdu pełnomocnika do Sądu w dniu 5 kwietnia 2015 r., bowiem posiedzenie Sądu miało miejsce w dniu 8 kwietnia 2015 r. Poza tym Sąd miał na uwadze, iż pełnomocnik wnioskodawczyni, domagając się zwrotu kosztów przejazdu nie wykazał dostatecznie, jakie wydatki poniósł z tego tytułu. W zestawieniu kosztów została wskazana dwukrotnie kwota 18,22 zł. za 21,80 km. x 0,8358 zł. (współczynnik stawki za 1 kilometr określony na podstawie rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju). Tymczasem zwrot kosztów przejazdu na zasadzie tzw. „kilometrówki” wymaga dodatkowego określenia pojemności skokowej silnika samochodu pełnomocnika, która nie została przez pełnomocnika wskazana.

O kosztach zastępstwa procesowego poniesionych przez zainteresowanego Sąd orzekł w punkcie VII wyroku zgodnie z art. 98 k.p.c., zasądając je w wysokości określonej w § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

Apelację od wyroku wywiodła pełnomocnik wnioskodawczyni zaskarżając go w punkcie 2 wyroku i zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 235 § 1 k.p.c., poprzez oparcie wyroku na dowodzie przeprowadzonym z naruszeniem zasady bezpośredniości, ustności i swobodnej ocenie dowodów obowiązującymi w polskim prawie procesowym, wyrażającym się w zastąpieniu zeznań świadków pisemnym oświadczeniem wiedzy osób trzecich, tzn. przeprowadzenie dowodu z pisma Biura (...) s.c. z dnia 25 listopada 2014 r.;

2) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego, tj. zeznań ubezpieczonej, wniosków z niego niewynikających, a nadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i z doświadczeniem życiowym, tzn. przyjęcie, że skarżąca była w gotowości do wykonywania działalności gospodarczej po rejestracji działalności gospodarczej w (...) i pracę podjęłaby niezwłocznie, gdyby do niej zatelefonowano, podczas gdy był to okres żniw i innych intensywnych prac w gospodarstwie rolnym, a ubezpieczona oprócz swojej matki - osoby powyżej lat osiemdziesięciu - jest jedyną osobą pracującą w gospodarstwie rolnym.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktu drugiego wyroku, poprzez orzeczenie, że ubezpieczenie społeczne rolników wobec H. S. (1) nie ustało w okresie od dnia 12 sierpnia 2013 r., względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie punktu drugiego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz H. S. (1) kosztów postępowania drugoinstancyjnego wg kosztorysu, który zostanie przedłożony na posiedzeniu, a gdyby nie został przedłożony wg norm prawem przewidzianych.

Uzasadniając swoje stanowisko pełnomocnik skarżącej wskazała, że organ rentowy zwracając się z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do Biura (...), uzyskał dowód w sposób sprzeczny z prawem

zarówno materialnym jak i przepisami postępowania. W ocenie apelującej, dowodem w niniejszej sprawie mogłyby być wyłącznie zeznania organu kontrahenta ubezpieczonej w charakterze świadka złożone bezpośrednio przed Sądem, o co organ rentowy jednak nie wnosił. Reasumując pismo Biura (...) s.c. z dnia 25 listopada 2014 r. nie potwierdza faktu, że ubezpieczona zawarła umowę ze wskazaną spółką w dacie 12 sierpnia 2013 r. i nie jest to data pewna jak twierdzi Sąd I instancji.

Pełnomocnik skarżącej podniosła nadto, iż nie można zgodzić się z twierdzeniem Sądu, że niepamięć wnioskodawczynie wynikała wyłącznie z wybranego przez nią kierunku procesu, zwłaszcza w kontekście tego, że nie pamiętała również daty podpisania umowy z drugim kontrahentem Spółdzielnią Mieszkaniową (...).

Także wbrew doświadczeniu życiowemu było przyjęcie, że ubezpieczona przyznała, iż po zarejestrowaniu działalności gospodarczej pozostawała w oczekiwaniu na zainteresowanie ze strony klientów i była gotowa do wykonywania czynności z nią związanych, a zatem przejawiała wolę prowadzenia działalności gospodarczej. Należy w kontekście powyższego rozważyć treść zeznań ubezpieczonej, z których wynika, że był to okres żniw, skarżącej zaś w gospodarstwie rolnym pomaga jej matka - staruszka, która nie jest w stanie podołać obowiązkowi jego uprawy. Z zasad doświadczenia życiowego, a także logicznego myślenia wynika, że skarżąca mimo największych deklarowanych chęci, nie mogłaby w tym okresie opuścić gospodarstwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że stosownie do treści art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, a zatem na tym etapie postępowania sporna pozostała wyłącznie kwestia zasadności decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 21 sierpnia 2014 r., stwierdzająca ustanie ubezpieczenia społecznego rolników H. S. (1) w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego począwszy od – wskazanego przez Sąd I instancji w zaskarżonym orzeczeniu - 12 sierpnia 2013 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy - we wskazanym wyżej zakresie - przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając, jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Analizując trafność podniesionych w apelacji zarzutów, Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., albowiem - na co wskazuje utrwalone w tej mierze stanowisko doktryny oraz judykatury - skuteczne postawienie zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń ze zgromadzonymi dowodami lub naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że przy ocenie dowodów Sąd nie uwzględnił zasad doświadczenia życiowego, logicznego rozumowania, całokształtu materiału dowodowego lub przeprowadził dowody w sposób naruszający zasady procedury cywilnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2004 r., III CK 245/04, LEX 174185). Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie jest zatem wystarczające przekonanie apelującej o innej, niż przyjęta wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich ocenie odmiennej niż przeprowadzona przez Sąd (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2000 r., V KKN 17/00, „Wokanda” 2000/7/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 21 marca 2006 r., I ACa 1116/2005, LEX nr 194518). A skoro tak, to uznać należało, że pełnomocnik wnioskodawczynie w żadnej mierze nie wykazała podniesionymi w apelacji argumentami wadliwości rozumowania Sądu Okręgowego z punktu widzenia zaprezentowanych powyżej kryteriów.

Pełnomocnik skarżącej konstruując wskazany wyżej zarzut przede wszystkim zwróciła uwagę na fakt, iż zarówno KRUS, jak i Sąd I instancji dokonując ustaleń faktycznych oparli się na dokumencie w postaci pisma Biura (...) s.c. z dnia 25 listopada 2014 r., zawierającego oświadczenie osoby trzeciej – kontrahenta skarżącej, iż umowa pomiędzy stronami została zawarta w dniu 12 sierpnia 2013 r. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawczynie wskazany wyżej dowód - mający kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy - został pozyskany w sposób sprzeczny z prawem - zarówno materialnym, jak i przepisami postępowania - dlatego też nie powinien on być uwzględniany przy dokonywaniu ustaleń stanu faktycznego.

Zajmując stanowisko w przedmiocie argumentacji przedstawionej przez skarżącą w pierwszej kolejności wskazać należy, że powyższemu dokumentowi nie sposób przypisać - co podkreślała apelująca - kluczowego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Faktem jest, że bezsprzecznie pozwolił on na potwierdzenie podnoszonych przez samą skarżącą okoliczności dotyczących podjęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przed wrześniem 2013 r. - do wykazania, czego w dalszym toku postępowania zmierzała ubezpieczona – niemniej jednak stanowił on raczej uzupełnienie postępowania, aniżeli dowód, który w sposób jednoznaczny wpłynął na treść wyroku.

Podkreślić bowiem należy, że wnioskodawczynie pozarolniczą działalność gospodarczą zarejestrowała w dniu 24 czerwca 2013 r., wskazując, jako datę rozpoczęcia jej prowadzenia dzień 24 czerwca 2013 r., o czym w dniu 25 czerwca 2013 r. poinformowała KRUS.

Z rozpoczęciem działalności gospodarczej łączy się ściśle obowiązek wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, wprowadzony przez art. 7 Prawa działalności gospodarczej, statutowany obecnie przez art. 14 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 584). Wpis ten ma charakter deklaratoryjny, legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej i wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2005 r. wydanego w sprawie I UK 20/05 (OSNCP 2006/19-20/2309) wskazał co prawda, iż wpis ów nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, niemniej skutkuje domniemaniem prawnym, zgodnie z którym osoba wpisana do ewidencji jest traktowana, jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to, z mocy art. 234 k.p.c., wiąże Sąd w niniejszym postępowaniu. Co prawda może być ono obalone, niemniej w powyższym celu konieczne jest przeprowadzenie przeciwdowodu, o który ubezpieczona nie wnioskowała podnosząc jedynie, że faktyczne prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej rozpoczęła dopiero we wrześniu 2013 r., zaś w okresie poprzedzającym - tj. pomiędzy 24 czerwca a 1 września 2013 r. - zrobiła jedynie „rozeznanie” rynku, dokonując ustaleń, czy będzie zapotrzebowanie na jej usługi i informując potencjalnych kontrahentów, że od jesieni będzie prowadziła własną firmę.

W tym miejscu podkreślić należy, iż z prowadzeniem działalności gospodarczej wiąże się nie tylko faktyczne wykonywanie czynności należących do jej zakresu, lecz także podejmowanie działań zmierzających do zaistnienia takich czynności gospodarczych, to jest na przykład prowadzenie rozmów zmierzających do ustalenia warunków kolejnego zlecenia. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wydanym dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie III AUa 1531/03 (publ: OSAB 2004/1/51), zgodnie z którym prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisu art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie czynności należących do jej zakresu, lecz także działania zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych. Rozpoczęcia i zakończenia działalności gospodarczej nie da się bowiem utożsamiać jedynie z konkretnymi transakcjami w ramach świadczonych usług, albowiem pozostawanie w gotowości do świadczenia usług, oczekiwanie na klienta, jest również elementem prowadzenia działalności gospodarczej.

Przekładając powyższe na grunt analizowanej sprawy wskazać należy, że wnioskodawczynie - jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe – jeszcze przed zarejestrowaniem działalności gospodarczej poszukiwała potencjalnych klientów wśród przedsiębiorstw, instytucji i wspólnot mieszkaniowych, zaś po jej rozpoczęciu, mimo zaangażowania w trwające wówczas prace związane z okresem żniw, pozostawała w gotowości do prowadzenia działalności i oczekiwała na kontakt od potencjalnych kontrahentów, z których pierwszym był zarządca Wspólnoty Mieszkaniowej ul. (...) w (...) s.c. Ze wskazanym podmiotem wnioskodawczynie zawarła umowę już w dniu 12 sierpnia

2013 r. i choć niewątpliwie faktyczne świadczenie usług rozpoczęła od 1 września 2013 r., to jednak w okresie pomiędzy 12 sierpnia a 1 września 2013 r. dokonała zakupu sprzętu niezbędnego do wykonywania prac porządkowych, a nadto przez cały wskazany okres pozostawała w gotowości, oczekując na kolejne zlecenia.

Zajmując stanowisko w przedmiocie zarzutu skarżącej dotyczącego nieprawidłowego uznania przez Sąd I instancji, iż wskazana w piśmie Biura (...) data 12 sierpień 2013 r. jest datą pewną podnieść należy, iż nie zasługuje on na uwzględnienie. Zaznaczyć bowiem trzeba, że zgodnie z treścią art. 384 k.p.c. sąd nie może uchylić lub zmienić wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację, chyba że strona przeciwna również wniosła apelację - zakaz reformationis in peius sformułowany (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 października 2014 r., II APa 13/14, LEX nr 1554615). Niekorzystna zmiana wyroku sądu pierwszej instancji musi ograniczać się jednak tylko do zakresu zaskarżenia zawartego w apelacji strony przeciwnej i może nastąpić jedynie na skutek tej właśnie apelacji, nie zaś apelacji wniesionej przez stronę, której sytuacja miałaby zostać pogorszona.

Jeśli zatem, jak w niniejszej sprawie wyrok Sądu I instancji został zaskarżony wyłącznie przez H. S. (1), to tym samym weryfikowanie daty ustania obowiązku podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu rolników, jest niedopuszczalne, albowiem mogłoby doprowadzić do zmiany rozstrzygnięcia na niekorzyść strony apelującej. A skoro tak, to wszelkie dywagacje na temat niekwestionowanego wyłączenia skarżącej z ubezpieczenia społecznego z dniem 12 sierpnia 2013 r. (nie zaś z dniem 1 września 2013 r.), uznać należy za nieuprawnione.

Powyższej oceny w żadnej mierze nie zmienia również podnoszona przez skarżącą okoliczność, iż dowód w postaci pisma Biura (...) z dnia 25 listopada 2014 r., jest dowodem nielegalnym i Sąd I instancji nie powinien brać go pod uwagę podczas orzekania. Zaznaczyć bowiem trzeba, że przepisy polskiego prawa cywilnego nie odnoszą się bezpośrednio do kwestii owoców zatrutego drzewa (dowodów pozyskanych w sposób sprzeczny z prawem). Jeżeli zatem przepisy prawa nie regulują powyższej kwestii to nie można też kategorycznie stwierdzić, że w postępowaniu cywilnym takie dowody nie mogą być dopuszczone (choć w analizowanej sprawie - zdaniem Sądu Apelacyjnego - kwestia „nielegalności” dowodów nie jest jednoznaczna i w zasadzie opiera się wyłącznie na twierdzeniach ubezpieczonej). Odmowa uwzględnienia takich dowodów przez organ procesowy winna być poparta konkretnym, merytorycznym uzasadnieniem.

Sąd I instancji analizując treść wskazanego wyżej pisma w pierwszej kolejności bardzo szczegółowo odniósł się do kwestii „owoców z zatrutego drzewa”, wyjaśniając kiedy i w jaki sposób dowód taki może zostać wciągnięty w poczet materiału dowodowego i uznał, iż pismo spółki (...) niewątpliwie może stanowić i stanowi dowód tego, że w dniu 12 sierpnia 2013 r. pomiędzy wnioskodawczynią a Biurem (...) została zawarta umowa na wykonanie usług porządkowych i brak jest podstaw do tego, by uznać je za dowód pozostający w sprzeczności z regułami wynikającymi z kodeksu postępowania cywilnego. Mało tego powyższą okoliczność potwierdziła również sama skarżąca, wskazując na rozprawie w dniu 15 lipca 2015 r., że możliwe jest, iż 12 sierpnia 2013 r. zawarła ze spółką (...) umowę o świadczenie usług porządkowych. Powyższą okoliczność pośrednio potwierdza również fakt, że H. S. (1) nie zakwestionowała wydanej przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzji z dnia 27 czerwca 2013 r., którą została obciążona ciężarami z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od miesiąca jej zgłoszenia, tj. od czerwca 2013 r. To zaś wspólnie z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, prowadzi do jednoznacznego wniosku, że co najmniej od dnia 12 sierpnia 2013 r. wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników,

Jak wynika bowiem z art. 5a ust.1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r., poz. 704) rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie: złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności; nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym; nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym; nie ma ustalonego prawa do

emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2528 zł.

Przekładając na grunt analizowanej sprawy poczynione ustalenia faktyczne, przy uwzględnieniu treści powołanego wyżej przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uznać należało, iż bezsprzecznie w dacie 12 sierpnia 2013 r. wnioskodawczyni nie legitymowała się wymaganym trzyletnim nieprzerwanym okresem pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników. Aktualny okres nieprzerwanego ubezpieczenia należało bowiem liczyć od daty „powrotu” przez ubezpieczoną do rolniczego systemu ubezpieczenia po zakończeniu wykonywania umowy zlecenia na rzecz (...) S.A. w B. i podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom z tego tytułu w powszechnym systemie ubezpieczeń, tj. od dnia 1 września 2010 r. A skoro tak, to decyzję pozwanego z dnia 21 sierpnia 2013 r. w zakresie wyłączenia wnioskodawczyni z ubezpieczenia społecznego rolników, uznać należało za trafną

Mając na uwadze powyższe, podzielając stanowisko Sądu Okręgowego i uznając apelację wnioskodawczyni za niezasadną, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

SSA Grażyna Horbulewicz SSA Alicja Podlewska SSA Barbara Mazur